

گزارشی از بخش «مسائل و آسیب‌های اجتماعی» موج چهارم ملی ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان که نشان می‌دهد بخش بزرگی از مردم از وضعیت امروز ایران را مطلوب نمی‌دانند

نارضایتی ۹۲ درصدی

۶۱/۶ درصد پاسخگویان معتقد بودند وضع موجود را باید با انجام اصلاحات بهتر کرد
و ۳۰/۲ درصد امیدی به اصلاح وضع کشور ندارند

مسئله کشور است، از پاسخگویان پرسیده شده که «به نظر شما در شرایط فعلی مهمترین مسئله کشور چیست؟» و پاسخگویان به ترتیب، گرانی و تورم با ۸۱/۹ درصد، بیکاری با ۴۷/۹ درصد، اعتیاد با ۲۶/۹ درصد، فساد اقتصادی و اداری با ۱۳/۱ درصد، مسئله مسکن با ۱۲/۱ درصد، مسئله حجاب با ۱۱/۹ درصد، مسئله ازدواج جوانان با ۱۰/۷ درصد، مسئله طلاق با ۷/۱ درصد، کم‌آبی با ۵/۷ درصد و رعایت نکردن قانون با ۴/۷ درصد را به‌عنوان مهمترین مسائل کنونی ایران دانسته‌اند. در این بخش ۴/۲ درصد هم محدودیت آزادی بیان و مطبوعات و ۲/۶ درصد، آلودگی هوا، گرد و خاک و ریزگردها را مهمترین مسئله ایران دانسته‌اند.

بخش مهمی از این پیمایش اما مربوط به نظر پاسخگویان درباره مطلوبیت وضع فعلی کشور است؛ در این بخش از پاسخگویان پرسیده شده که نظرشان را درباره مطلوبیت وضع فعلی کشور بیان کنند: «بین مردم، سه نظر درباره اوضاع فعلی کشور وجود دارد، کدام دیدگاه را درست ارزیابی می‌کنید؟» در پاسخ، ۶۱/۶ درصد پاسخگویان معتقد بودند که وضع موجود را باید با انجام اصلاحات بهتر کرد، ۳۰/۲ درصد معتقد بودند وضع کشور قابل اصلاح نیست و ۸/۲ درصد پاسخ دادند که وضع فعلی خوب و قابل دفاع است. نظر پاسخگویان از نظر متغیرهایی مثل جنس، وضعیت تاهل، هزینه خانوار، سن، تحصیلات، شغل و محل سکونت هم بررسی شده است؛ این متغیرها نشان می‌دهند ۶۵ درصد زنان پاسخگو معتقد بودند که وضع موجود را باید با انجام اصلاحات بهتر کرد و ۵۸/۳ مردان نظر مشابهی داشته‌اند. از طرف دیگر در پراکنندگی استانی این بخش، مشخص است که پاسخگویان ساکن آذربایجان غربی، امید کمتری نسبت به بقیه استان‌ها داشته‌اند؛ ۴۰/۱ درصد پاسخگویان در این استان گفته‌اند که وضع کشور قابل اصلاح نیست. استان کردستان، بعد از آذربایجان غربی، نامیدان بیشتری داشته است؛ ۳۷/۹ درصد پاسخگویان در این استان معتقد بودند که وضع کشور قابل اصلاح نیست. حالا جامعه‌شناسان و پژوهشگران

اجتماعی در تحلیل این بخش می‌گویند که مجموع ۶۱/۶ درصد پاسخگویان که معتقد بودند که وضع موجود را باید با انجام اصلاحات بهتر کرد و ۳۰/۲ درصد که گفته‌اند وضع کشور قابل اصلاح نیست، جمعیت ۹۲ درصدی معترضی را تشکیل داده‌اند که بخش بزرگی از آنها هنوز امیدوارند؛ متین رضانخواه، جامعه‌شناس یکی از آنهاست. از نظر این جامعه‌شناس، می‌توان گفت که اگر دو گروه اول را با هم جمع کنیم، باید بگوییم که بالای ۹۰ درصد به وضعیت کنونی اعتراض دارند و فقط ۸ درصد راضی بوده‌اند؛ ۶۲ درصد این افراد گفته‌اند ما پای کاریم برای اینکه در این اصلاح کنشگری بکنیم، به همین دلیل باور داریم ایده امید اجتماعی در جامعه ایران هنوز ایده کلیدی است، با وجود اینکه این گروه با بیم‌های بسیاری دست‌وپنجه نرم می‌کنند، ترس‌های زیادی دارند، مسائل کشور را نگران‌کننده می‌بینند و... ولی ۶۰ درصد از اعضای جامعه همچنان به تسوری امید اجتماعی باور دارند؛ یعنی شهروندان باور دارند که از طریق خودشان می‌توانند مصلحانه رفتار کنند که راه خروج از مشکلات اجتماعی را می‌توانند رقم بزنند: «جامعه ایران در دورنمایی که در مسائل اجتماعی به ما ارائه می‌کند با وجود نگرانی‌هایش، از سویی امید تقویت‌شده دارد برای اینکه فردا قابل اصلاح است. اگر ۶۰ درصد جامعه به این باور داشتند که شرایط قابل اصلاح است، تغییرات کوچکی که در حکومت اتفاق می‌افتد، اصلاً دیده و شنیده نمی‌شد.»

سیمین کاظمی، جامعه‌شناس هم در گفت‌وگو با «هم‌میهن» می‌گوید، اینکه در جدیدترین پیمایش ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان که در سال ۱۴۰۲ انجام شده، فقط ۸/۲ درصد وضع موجود را قابل قبول می‌دانند، نکته مهم و قابل توجهی است که نشان می‌دهد اکثریت جامعه از وضع موجود رضایت ندارند و ۳۰ درصد حتی امید به اصلاح وضع موجود ندارند. از نظر او، در واقع این ناامیدی از اصلاح وضعیت کشور، وقتی که ۶۰ درصد در دور اول انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۳ شرکت نکردند هم آشکار شد: «این وضعیت در واقع زنگ هشدار است برای حکومت که به خود بیاید و در راه پیموده تجدیدنظر کند و مسیر خود را به سمتی تغییر دهد که به مصلحت جامعه و تأمین رفاه، برابری و آزادی باشد. دولت جدیدی که روی کار آمده، وظیفه و مسئولیت مهمی بر دوش دارد که از فرصتی که نصیبش شده استفاده کند، در غیر این صورت تشدید نارضایتی و سرخوردگی ممکن است به بحران‌های سیاسی و اجتماعی در ابعاد بزرگ‌تر از قبل منجر شود.»

از طرف دیگر متین رضانخواه، جامعه‌شناس در گفت‌وگو با «هم‌میهن» و در تحلیل این بخش می‌گوید، اگر بخواهیم وارد بحث داده‌های پیمایش ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان شویم که در پاییز ۱۴۰۲ انجام شده و در اختیار پژوهشگران قرار گرفته، مانند همه نگرش‌سنجی‌های دیگر، خودش نشانگان پرنرنگی برای فهم وضعیت بیم و امید جامعه دارد: «به عبارتی ما برای اینکه از مردم بخواهیم نظرشان را به ما منتقل کنند، سه راه بیشتر نداریم؛ یکی این است که سراغ‌شان برویم و از آنها درباره مباحث مختلف سوال پرسیم و نظرسنجی کنیم، راه دوم این است که صدای جامعه را از طریق نهادهای مدنی و نمایندگان‌شان بشنویم و راه سوم هم اعتراضات خیابانی است که معمولاً همراه با خشونت‌های سخت است.»

از نظر او، نظرسنجی‌های عمومی، یک دریچه و فرصت برای شنیدن صدای جامعه است، برای فهم نیازها و خواسته‌های‌شان که به مسئولان برای مدل‌های سیاست‌ورزی و سیاست‌گذاری‌شان فرصت می‌دهد؛ در واقع فرصتی برای بازاندیشی است.

ناتاز محمدی
دبیر گروه جامعه

۹۲ درصد ایرانیان به وضعیت فعلی ایران معترضند؛ این خلاصه بخش «مسائل و آسیب‌های اجتماعی» موج چهارم پیمایش ملی ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان است که داده‌هایش آبان‌ماه سال ۱۴۰۲ جمع‌آوری و حالا به یکی از مهمترین پیمایش‌ها درباره وضعیت جامعه ایران تبدیل شده است. اواخر سال گذشته بود که دفتر طرح‌های ملی پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات ایران پیمایشی با عنوان «موج چهارم پیمایش ملی ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان» رونمایی کرد و صابر جعفری کافی‌آباد، رئیس مرکز طرح‌های ملی گفت که قرار است مجلدی از نتایج آن به‌زودی منتشر شود. بخش‌هایی از این پیمایش اما در اختیار بعضی پژوهشگران قرار گرفته و آنها به‌مرور در حال منتشر کردن آن هستند.

جامعه‌آماري موج چهارم پیمایش ملی ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان که موج‌های قبلی آن در سال‌های گذشته انجام شده، در کل کشور ۱۵ هزار و ۸۷۸ نفر است و براساس پاسخ‌های مجموع افراد بالای ۱۵ سال خانوارهای شهری و روستایی ساکن در ۱۵ استان کشور در زمان اجرای آن به دست آمده است. این پیمایش در بخش‌های مختلفی مثل اخلاق و ویژگی‌های اخلاقی، ارزش‌ها و هنجارهای خانوادگی، اعتماد و سرمایه اجتماعی، مسائل اجتماعی و آسیب‌ها... تدوین شده و هنوز به‌طور عمومی، نتایجش منتشر نشده است.

در بخش «مسائل و آسیب‌های اجتماعی» موج چهارم این پیمایش، مهمترین مسئله کشور، مطلوبیت وضع فعلی کشور، مهمترین مخاطره زیست‌محیطی کشور در آینده نزدیک، در امان بودن مال و اموال مردم در جامعه، احساس امنیت در سطح شهر و خیابان، امن بودن ایران و امنیت شغلی جامعه بررسی شده است. در بخش اول که مربوط به مهمترین

۳۰ درصد از جمعیت، زیر خط فقر

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی اعلام کرد که ۳۰ درصد از جمعیت کشور زیر خط فقر قرار دارند و بیشتر کسانی که دچار فقر شدیدند، افراد فاقد شغلند. به گزارش جماران، احمد میدری از برنامه دولت چهاردهم برای از بین بردن فقر مطلق خبر داد و گفت: «یکی از احکام برنامه و شعاری که در دولت آقای روحانی و شهید رئیسی هم مطرح بود، بحث رفع فقر مطلق است. به لحاظ شاخص‌ها الان حدود ۳۰ درصد از جمعیت کشور ما زیر خط فقر هستند و از بین بردن فقر مطلق، یک آرمان و هدف است که باید به سمت آن حرکت کرد.» به گفته میدری تا اواسط دهه ۸۰ حدود ۱۲ تا ۱۵ درصد فقر مطلق در کشور وجود داشت که بعد از موج اول تحریم‌ها تا میانه دهه ۹۰ به حدود ۲۰ درصد رسید، اما با شروع موج دوم تحریم‌ها و تورم شدید، از سال ۱۳۹۷ با شیب تندتری افزایش پیدا کرده و به ۳۰ درصد در سال ۱۳۹۸ رسید.

مه‌آتش سوزی اهر

آتش‌سوزی گسترده‌ای که در چندین نقطه از شهرستان اهر آغاز شده بود، مه‌آتش شد. به گزارش مهر، وحید ابراهیمیان، سرپرست جمعیت هلال‌احمر شهرستان اهر، درباره جزئیات این آتش‌سوزی گفت: «به دنبال گزارش این حادثه به مرکز کنترل و هماهنگی استان، هشت تیم امدادی متشکل از ۳۵ امدادگر از چهار شهرستان اهر، هوراند، کلبر و هریس به مختصات اعلامی حادثه، به منطقه اعزام شدند. متأسفانه آتش‌سوزی در صدها هکتار از مراتع بیلاقی در نزدیکی منطقه حفاظت‌شده پای قاری و بالادست روستاهای داشلوچه و گنجگه گسترش یافته بود.» این عملیات تا ساعت ۲۴:۰۰ جمعه ۱۶ شهریورماه ادامه داشت و سرانجام آتش، در تمام نقاط مهار شد.

برخورد با فروش مواد غذایی غیر مجاز

سازمان غذا و دارو درباره افزایش فرآورده‌های غذایی و آشامیدنی غیرمجاز تهنجی، کولبری و پیله‌وری در برخی فروشگاه‌های زنجیره‌ای هشدار داد. به گزارش ایرنا، عبدالعظیم بهفر، مدیرکل فرآورده‌های غذایی و آشامیدنی، درباره طرح جمع‌آوری محصولات غذایی قاچاق در فروشگاه‌های زنجیره‌ای توضیح داد و گفت: «در روزهای آینده و با تشدید نظارت‌ها در سطح عرضه با متخلفان برخورد بسیار سختگیرانه خواهیم داشت.» او از برخی قوانین که نظارت بر کالاهای تهنجی، کولبری و پیله‌وری را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد، انتقاد کرد: «همه قوانین باید در راستای تضمین سلامت مردم وضع شود و اگر برخی فرآورده‌ها بدون مجوزهای لازم در دسترس مردم و مورد استفاده آنان قرار می‌گیرد، به دلیل کاستی‌های دیده‌نشده‌ای است که اجرای قانون را با چالش مواجه می‌کند.»